

GIÁ BẢN	
BỘNG-FRANCE	NGOẠI QUỐC
Một năm, 6000	6000
Một tháng, 2.00	2.00
Đến tháng, 1.00	1.00
Mua báo phải trả tiền trước. Theo tờ mua báo gửi cho M. TRẦN DINH-PHIEN. Ai đăng quang cáo tiết riêng tên thương nghiệp trước.	

CÁI TÊN MÌNH MÌNH CÁI TÊN
HÙNG - THỐC - KHÁMQuốc - Võ
TRẦN-DINH-PHIEN

TÍCH HỘI

HỘI VIỆT NAM

HỘI VIỆT NAM

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

HỘI VIỆT NAM

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

HỘI VIỆT NAM

DEPOT LÉGAL
PARIS-1930
NE 11/1930BÁO QUÁN
Đường Hàng-Ba, HuếGiấy phép số 10
Giấy phép: TIẾNG-DÂN - HuếCUỘC TRI-AN
TRONG MỘT NƯỚC

SAU MẤY CUỘC BIÊN-BỘNG VỪA RỜI Ở BẮC-KỲ

Chim ở trong rừng, rừng yên mà chim được thông thả; cá sinh dưới nước, nước lặng mà cá được thành thạo; nếu như động rừng quay nước thì chim cá phải có vẻ xao xuyến. Đó là cái lẻ tự nhiên. Cuộc tri-an trong một xứ, dại dột cũng thế. Theo tâm lý của loài người, ai cũng muốn tri mà không muốn loạn, muốn an mà không muốn nguy; nên phảm một dân tộc đã hợp đồng hè mà lập thành một nước thi bất kỳ xứ nào, giông nǎo, và theo chánh hè nào, cũng nên hai chữ «Tri-an» dẽ làm cái mục đích cho sự hạnh phúc của dân ấy. Tri-an dã là hạnh phúc chung trong một xứ thi những người sinh tự trên đất ấy, tánh mạng tài sản, cho đến công kia việc nǎo, đều nương dựa vào hai chữ «Tri-an». Cái hạnh phúc tri-an ấy dã không riêng chỉ cho ai thi người trong xứ tất nhiên ai cũng cần nguyên tri-an, hy vọng tri-an, chưa tri-an thi mong cho được tri-an, dã tri-an thi mong cho tri-an được lâu dài, mà dẫu cho kẻ tang lâm bệnh cuồng (mất trí khôn) tất cũng không dám bình không mà xưởng lên những lời trái ngược rằng: «muốn loạn, muốn nguy» bao giờ.

Cái lẻ nói trên, ở trên một địa cầu này, trừ những giống mọi rợ, chưa thành bộ lạc ra, thi cái không khi tri-an dảng lẻ cai trị khắp cả dân tộc mỗi nơi mỗi phái. Thế mà xét trong lịch sử cùng thực tế thi cái hạnh phúc tri-an, mà loài người cầu nguyện số ước đó thường hay nằm trong cõi mộng tưởng; mà thỉnh thoảng có xuất hiện, cũng trong một khoảng ngắn ngoài tanh thời. Trên mấy bộ lịch sử A-dong, người ta cho là sách chép «chuyện giết nhau» (H. 7), mà lịch sử mấy đời bên Thái-tây, cũng có cái tên là «lấy máu mà nhuộm». Nói cho đúng, gọi là «tri-an» chẳng qua là một khoảng giết nhau dã nhiều, ai cũng mênh mán, người lì thi có dẽ làm ăn, nên có vẻ yêm đẽ trong một độ dò thó; chờ cái mầm không tri không an, nó vẫn ngầm ngầm như hột giống nằm dưới đất, đợi thời mà trồi dần ra. Xem trên lịch sử đồng tây mấy ngàn năm mà rõ cầu nói một nhà Tây triết: «Tri-an là cái tên hí vinh, chờ kỹ thực biết bao hột giống nhiều-loạn nằm trong ấy»; thật là một câu xác kiến.

Cuộc tri-an quan hệ với

sự hạnh phúc chung của loài người như thế, mà những mối nguy loạn lại thường hay xảy ra, nguyên nhân vì đâu? Thuở nay những nhà chánh trị học, xã hội học, bàn luận dà ubieu, không thể kè hét được; song xét đến chính gốc thi từ mỗi bắt binh mà gảy ra. Vậy muốn xét cái cơ bắt binh đó, trước phải theo chánh lý chung của loài người mà suy nghiêm, thi sau mới thấy rõ mà sắp đặt cách đối phó cho hợp lè; đối phó có hợp lè thi cái mầm nguy loạn mới tiêu diệt mà cái nền tri-an mới được lâu dài.

Cái mối bắt binh vẫn phiền phức lắm, song sinh ra là bởi sự tượng hình. Nếu như cõi đời chỉ có kẻ yếu mà không có người mạnh, chỉ có kẻ nghèo mà không có người giàu, chỉ có kẻ dại mà không có người khôn, thi cõi kia một lứa, chim nó bằng vai, cái thế lực cũng đứng trên một mực thẳng bằng, không ai hơn ai kém, mà cái mối bắt binh kia, không bởi đâu mà sinh ra. Nếu không như vậy, trong cõi đời vẫn có giàu nghèo, mạnh yếu, khôn dại mà ai làm nấy ăn, nhà ai nấy ở, không qua lại kẻ cõi gi với nhau, thi cái mối bắt binh đó, cũng không bởi đâu mà sinh ra. Tới một bước nữa, giàu nghèo, mạnh yếu, khôn dại qua lại kẻ cõi nhau mà kẻ giàu giúp người nghèo, kẻ mạnh đỡ người yếu, kẻ khôn đỡ người dại, thi cái mối bắt binh cũng không sinh ra. Khốn vi biện dực không bờ, túitham không đáy, nên cái thời giàn xé hiếp dập nhau không ngày nào không diễn ra trên cõi đời. Đã diễn ra những tuồng giàn xé hiếp dập nhau thi một bên toan giyt không của kẻ khác mà nuốt sống cho thỏa lòng tham dục; tất nhiên một bên phải lo phòng vệ để giữ sự sống của mình. Trên mặt trái đất mà có những thám kinh nõ kia, đều bởi cái cơ bắt binh đó cả.

Cái trạng huống nói trên là chung về cả thế giới, chờ nói riêng về một nước hoặc một dân tộc, thi ngoài cái mối giàu nghèo mạnh yếu khôn dại, lại có vẻ so le nhau mà khiến cho lòng người không tự an được. Đồng một họng người mà kẻ được hưởng cái này cái nõ, người thi kêu nài qui lợy mà không ai thêm điểm xin đến. Đồng một của công mà kẻ được bao lâm liêu xái, không phum pháp luật gì; người thi phản của mình minh ăn mà

Hội đồng Đề hình
Hội đồng Đề hình đã họp hồi 8 giờ rưỡi sáng hôm thứ hai ở trại lính Khô xanh Yên-báy. Có lẽ có việc dự thi làm lính độ 15 ngày thi xong. Dự thi làm xong thi Hội đồng Đề hình sẽ họp phiên tòa công khai ở Yên-báy, để xử việc biển Đông này. Có lẽ những người bị cáo sẽ có trạng-sư ell và khi họa phiên tòa công khai thi sẽ có báo trước 48 giờ. Số người bị cáo vào khoảng 80 người; một nửa là người thường. Trong số người thường ấy có những người sau này:

Nguyễn-vân-Qui, thư-ký ở cơ Pháo-thủ, Hoàng-vân-Tiên là một nhà buôn bán ic, và nhiều người lính ngã nǔa; trong số đó có cả hai cậu học trò lớp nhất là Phạm-vân-Trung 14 tuổi, (cha cậu này cũng bị bắt) và Nguyễn-vân-Hiệu 13 tuổi.

TẠI PHÙ-LỘ

Ông Tây Đoàn ở Phù-lộ có gởi điện nói rằng ông được tin báo rằng nhà Đoàn sẽ bị đánh cướp. Lập tức Nhà-Binh dã phải mời toàn lính dân Phù-lộ và một toán nữa sang Gia-lâm. Vì vẫn được binh-yen, nên các toán lính dã trở về Hanoi.

SỰ TUẦN PHÒNG TRONG TỈNH HÀI-DƯƠNG

Hiện nay trong miền từ Hanoi xuống Hái-dương sự tuần phỏng rải là cầu mật. Các nhà chuyên trách lại nhận ra rằng có 11 tên tay cách-mệnh muốn tránh sự bắt-bớ ở trên bờ, thường dùng thuyền bè để di chuyển qua chỗ khác; vậy nên sự tuần-phỏng ở trên mặt các sông cũng rất là chu đáo. Hiện có mấy chiếc sà-lúp (chaloupe) chờ binh lính di tuần trên sông Thái-binh.

BẮT ĐƯỢC LOẠN QUÂN Ở THÁI-BINH

Ở Thái-binh, quan Công-sử vừa bắt được 10 người trong đám loạn quân dã đánh huyện Phụ-dục. Khoảng 1000 tên trước kia bị bắt mất, nay dã tìm thấy rồi.

Kỳ này, trường ba có đảng công việc Đại-hội-đồng thường niên lần thứ ba của Huỳnh-thú-Khang công-tỷ.

cũng bị kẻ khác bắt lột. Đồng là việc chung mà người thi làm không hổ tay mà còn bị trách phạt nõ kia, người thi phản việc của mình cũng không ngoái mà lại được ngồi không ăn suông. Đại loại những mối bắt binh như thế, chứa chất trong xã hội, chỉ khiêu tối cái mồi thi tự nhiên phát hùng ra. Thuở nay trong cuộc tri-an, không được lâu dài, toàn là bởi cái mồi so le bắt binh ấy mà chưa có bài thuốc gì chữa được, cũng là họa kiếp trong nhân loại vậy.

(Còn nữa)
NGU-SƠN

BOM NỔ TRONG MỘT NHÀ THỜ

Một quả bom dài 6 trong nhà lò Gia-tô ở làng Đông thành nô, làm chết mất một người và bị thương ba người.

LĨNH CẠNH Ở PHÙ-XÁ (HÀ-DÔNG) BẢN SÚNG

Ở Phù-xá thuộc tỉnh Hà-dông, bọn lính gác tại nhà máy Cheddites trong lúc ban đêm đã bắn súng vào mấy người láng giềng xung quanh nhà máy.

CẨM Ở TÔ

Có nghị định quan Thông sứ cấm những xe ô-tô hàng không được qua lại trên quãng đường từ Ninh giang đi Qui Cao và Ninh giang đi Nam-dịnh.

MỘT CÁI LỆNH CẤM Ở THÀNH PHỐ NAM-DỊNH

Hôm chủ nhật 16 Février, quan Bố-ly thành phố Nam-dinh có thông-axe cho nhân dân trong thành phố biết rằng: từ 10 giờ đêm đến 5 giờ sáng, cấm không ai được di lại ngoài đường.

VÌ TƯỞNG LÂM

Tối hôm chủ nhật, một chiếc ô-tô di trên đường Hà-dông, khi đến đường vòng (Ngã Tư Sở), thi ô-tô gặp một bọn phu canh cầm giáo và dao phango bắt dừng lại để hỏi, theo như lệnh trên đã truyền. Những người ngồi xe, vì tưởng lầm nên người cầm lái cho xe phỏng nhach thêm và một người ngồi xe lại bắn một phát súng lục, nhưng súng liệt máy. Xe di đến Thái-hà-ấp thi lính gác bắn, nhưng cũng không can gì, và khi ra đến Hanoi, lính lị có khai với quan trên; Vậy nên có phái hai chiếc ô-tô có súng cối xay xuống.

Nhưng sau các nhà chuyên trách xét ra, thi chẳng qua việc này xảy ra vì tưởng lầm.

(Thiệp-nghiệp 20 Février)

NGUYỄN-VÂN-TAM BỊ BẮT

Sở Mật-thám mới bắt ở Gia-lâm một người tên là Nguyễn-vân-Tam, 43 tuổi, vi bắt được trong nhà anh ta một khẩu-súng, nhiều đạn và một con dao bẩn.

BẮT ĐƯỢC MỘT TAY CÁCH-MỆNH Ở TRUNG-HOA MỚI VỀ

Sở Mật-thám mới bắt được tại ga Hanoi một tay cách-mệnh tên là Đoàn-kiem-Diem. Trước kia Diêm lăng học ở Hanoi, sau sang Quảng-châu-Văn-lâm thi đèn, và ở Lục-lộ rồi trốn sang Trung-hoa, nhập đảng cách-mệnh Quảng-cią-âu. Vì lòng nhiệt thành với việc cách-mệnh của Diêm mà không bao lâu Diêm được đảng mít địa vào vị trọng-yếu trong đảng.

Lúc này có xảy ra nhiều chuyện

to tát ở xứ Bắc-kỳ, Diêm được phái về để điều tra tình-hình công việc trong nước. Diêm về được một tháng rồi. Sở mật-thám được tin Diêm về thi cho người theo máy bom, nhưng sau lắc mắt tung lách, mài vua rồi mới có người gấp lại Diêm & Nam-dịnh. Vừa rồi Diêm từ Nam-dịnh đến Hanoi. Diêm vừa xuống xe lửa thi bị bắt.

MỘT NGƯỜI THỢ MAY BỊ BẮT

(Phà-lai, mới bắt được một người tên là Vũ-vân-Sung, thường gọi Phà-Sung làm nghề thợ may vi

anh ta may quần áo cho quân khởi nghĩa.

HAI TAY CÁCH-MẠNH BỊ BẮT Ở KIẾN-AN

Sở Mật-thám Kiến-an mới bắt được hai tay trong yết trong đảng Cộng-sản là Đỗ-vân-Quế và Dương-dinh-Chung, do một người tên là Giáp-Giáp sai đi từ Haiphong sang Kiến-an. Quê và Chung di được từ đường thi bị bắt. Khi bị bắt, thi Chung nuốt mứt bức thư bí mật bô theo mìn.

ĐỘ 20 NGƯỜI BỊ BẮT Ở HÀ-LÝ

Lính cảnh sát mới bắt chừng 20

người ở Hà-Lý vì những người ấy

đã làm khai giới.

Trong khai khám xét có bắt được nhiều vật liệu: một cái lò, một cái de, nhiều hóa và dao phango. Nhiều người bị bắt đều tống giam ở nhà pha Haiphong.

PHI CƠ ĐI THÁM THỊNH

Ngày nay cũng có mấy chiếc phi-cơ bay lượn trên các tỉnh Phù-tho, Yên-báy, Hải-dương, Kien-an và Thái-binh, để thăm thịnh.

PHÓ-DƯ-CHÍNH VÀ NGUYỄN-VÂN-KHÔI BỊ BẮT

Phó-dư-chính là người đứng chỉ huy việc đánh Yên-báy vừa rồi bị bắt ở Sơn-tây. Nguyễn-vân-Khôi là người coi riêng việc tuyên truyền trong bọn lính khố đỏ cũng đã bị bắt.

SỐ NGƯỜI BỊ BẮT Ở YEN-BÁY VÀ PHÚ-THO

Ở Yên-báy số người bị bắt đã tới 113 (61 người thường (không phải lính) và 52 người lính); ở Phú-tho thi hơn 200 người bị bắt giam (trong số đó có 60 người có dự vào việc đánh Hung-hoa và Lâm-thao).

Trong số người thường bị bắt ở Yên-báy có một viên phó tổng hợp, một người tên là Tiệp và một người thi may. Xét biết địch rằng bom của nghĩa quân đang là toàn của Tiệp làm ra, còn thuốc súng và súng thi ở Bát-tràng maog-leu.

CÁC TANG VẬT

Trong số các tang vật bắt được có hai cái vali bằng giấy bồi, đựng nhiều đạn và các đầu hiệu cách-mệnh mà bọn lính gác quấn dã deo theo trong khi đánh trại lính, một khẩu súng trường chắc là cuộp được của một người lính-dông, hai thanh gươm, một con dao phango, hai cái ô, một cái đũa súng trường, một lá cờ cách-mệnh lóng xung quanh viền dò có viết chữ quan-ngoài, và một gối truyền đơn rất to. Các quả bom ném vào trại lính trong khi xảy ra biến động có chứa nhiều mìn vụn thép.

BẮT ĐƯỢC MỘT CẶU HỌC-SINH CÓ CHÂN TRONG ĐẢNG CÁCH-MẠNH

Sở Liêm-phong mới bắt một cựu học-sinh, tên là Lê-v-An, 17 tuổi, đảng-viên trong một hội kin, nhà ở phố Hàng Khoai.

EM NGUYỄN-THÁI-HỌC BỊ BẮT

Sở Mật-thám vừa bắt được

Nguyễn-vân-Ngo là em Nguyễn-thái-Học, tại phố Hàng giày Hanoi. Nguyễn-vân-Ngo nhận rằng chính mình đã ném một quả bom vào nhà ông chánh sở mật-thám tối hôm 10 Février mới rồi.

NGUYỄN-NINH-LUÂN BỊ BẮT

Quan Công-sử tỉnh Bắc Giang đã bắt Ng-ninh-Luân đồng đảng với Ng-vân-Ngo.

NHỮNG NGƯỜI DỰ VIỆC ĐÁNH ĐỘN SEPT-PAGODES BỊ BẮT

Quan Công-sử Bắc Giang lại bắt

được mười người xít ra có dự bị

việc đánh đồn Sept-Pagodes (Phà-lai).

MỘT NGƯỜI BỊ BẮT TRÊN TÀU «KAY-PING»

Một người buôn bán tên là Trần-

Ty di thuyền tàu thủy Kay-Ping,

bị bắt và bị bắt giam vì trong tay

có mang theo một số báo Thần-

Chung và mấy bài báo phản đối.

MƯỜI LÂM NGƯỜI BỊ BẮT Ở HÀI-PHÒNG

Sở Mật-thám Haiphong có bắt

được 15 người vì chục lăm rồi

loạn cuộc tri-an trong nước.

Trong số các người này có

(Xem tiếp trang sau)

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN JAB

NÚT CHAI ! NÚT CHAI !

Nên mua tại góc

Các nhà công - thương, các hiệu báo - ché có dùng nút chai nên mua thùng tại

Etablissements R. LAJUS. Boulevard des Récollets Toulouse (France)

là một hàng chuyên làm và bán các thứ nút chai, dù hàng xấu lỗi, giá rẻ hơn ở các hàng khác.

Muốn biết giá cả và các kiêu nút, xin viết thư cho VIEN-ĐE ĐÔNG-HÓI là đại-lý độc-quyền của Etablissements Lajus trong mảng xú Đông-pháp, Xiêm-la, Điện-Diện và Mă-lac-Kha.

DẦU KHUYNH-DIỆP, NHUY TRÂM-HUẾ,
DẦU BA-CÔ, NƯỚC SÔNG-HƯƠNG

KÍNH CHUC CÁC QUÝ KHÁCH MUA THUỐC HIỆU THÁI-LAI (Nam-Định)

Nhân ngày Tết Nguyên-Đán Ban-Hiệu xin có mấy nút thay mặt kính chúc các Quý - khách mua thuốc lào Ban-Hiệu xa gần trong cõi Đông-Dương này, qua sang năm mới đều được mạnh khỏe, buôn bán p-át tài.

Tau-tri-ri các Quý-khách được biết Ban-Hiệu qua sang dẫu-năm mới, đã dọn về nhà mới ở trước cửa chợ Rồng trống sang, số nhà 111, con đường Hàng-Bông, nếu các Quý-khách gửi thư, giấy thép nhồi, láy mầu hàng, hỏi giá, hay mua hàng, từ nay trở đi cứ theo như sau đây mà đến Ban-Hiệu sẽ tiếp được.

M. NGUYỄN-TRUNG-KHẮC

Directeur de la Maison THÁI-LAI Entrepôt de Tabac N° 111 Rue du Coivre à Nam-Dinh (TONKIN)

RƯỢU BỒ

Rượu BẮC-BỒ-VỆ-

SINH của hiệu THAM-THIỀN-ĐƯỜNG là một

thứ rượu rất bồ. Đàn Ông, đàn bà, người già, người trẻ đều dùng được cả.

Mỗi chai giá 1\$50

THAM-THIỀN-ĐƯỜNG
100 Bé charles
MARSEILLE

CHÌ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU-LƯU VÀ XÃ-HỘI TIỀU-THUYẾT)

Tác giả: HECTOR MALOT

GIANG-HA dịch:

Số 16

Chương thứ chín

(Tiếp theo)

Bây giờ nó lại đến một khoang riêng khác. Khi trời đã nóng, vào rừng chẳng một tí gió nên lại càng nóng thêm. Nó hối ra đậm đật, trời lùm đùm phảng phất, thật là đã đến lúc kiết lực, nó không sao gượng nổi, bèn ngồi khóc xuồng xoè không thể chịu quay say nghĩ gì được nữa.

Nhưng nó vẫn nghĩ đến cái chết...

Thôi thì đánh chết oay, không còn rắn rắn, chẳng có lâm chí. Mái đầu có muôn chong cự lạng chẳng sao được. Cha nó đã chết, mẹ nó cũng đã chết, bây giờ đến phiên nó chờ sao?

Nhưng có một điều mà nó lấp lẩn sau đón nhất là không được chết

một lần với cha mẹ nó, để đến nỗi ngày nay một mình một hực, cái thân kia chẳng khác chi thân cầm thiếc.

Nó cũng rán lết oao trong rừng lùm một nơi kín đáo để cho được yên giặc ngủ nghìn thu. Cách đường cái đó nằm muối thưa, có một chỗ thưa cây mà đây có, lại có bông lá tót tươi. Nó bèn ngồi xuống đó, duỗi chung, đầu gối lấp lợp như mỗi lúc trước khi đi ngủ.

Chương thứ mười

Nghe hơi nóng trên mặt, con Bé-rin đương ngủ giục mình thức dậy. Vừa mở mắt ra, nó liền kinh hãi vì mồ màng thấy một cái đầu to nghênh trên mình nó.

Nó muốn lẩn qua phía khác, nhưng lại có một cái lưỡi to tướng liếm trên mặt làm nó phải nằm im.

Bây giờ nó có thể nhìn rõ cái đầu kia là một đầu lừa; và con lừa ấy nó nhận ra là con lừa Ba-ly-ca rất yêu dấu của nó, khi trước.

« Ôi ! Ba-ly-ca ! Ba-ly-ca ! »

Nó vừa kêu mắng tiếng vừa chưởng tay ôm cổ con lừa mà giật lật đầm

đia.

Con lừa kia nghe kêu đến tên mình cũng hết sức vui mừng rống lên mấy tiếng.

Đương khi nó chém giãy óc cái ed con lừa rõ ràng vuốt ve, cắn con lừa xù hai tai xanh, ra chiu quyen layen, thi za za có tiếng người kêu và tiếng chân người bước lùn lùn đi lại.

Một người bạn cái áo « bò-lu » đầu đội nón già, miếng ngâm ông đều, vừa đi vừa nói :

« Mày làm chí con lừa tao vạy ? »

Con Bé-rin liền nhận ra mụ Ru-cô-ri mà ngây trước nó đã hán con lừa Ba-ly-ca; ngây nay mụ ta cái dạng nam-trang thành cô hoi khó nhìn. Còn mụ Ru-cô-ri thì đã quên hẳn, chỉ nhớ mợt mợt thôi.

Mụ nói :

« Tưởng như tao đã gặp mợt và đây là phái.

— Lắc áy lối bén-eon Ba-ly-ca cho bà tại chay, bà không nhớ sao ?

— À té ra em hé ! Vậy chờ em đến lâm-gi đây ! »

Con nhó chưa kịp trả lời thì mợt ngắt, ngồi lìch lì lại xuống cổ, sấp mợt

khi Học bị bắt, có một người thầy tu đi theo, tên là Sư Trach, độ 35-tuổi.

Mấy lần nay sở, một tháp cao, lùm tím đến Học. Còn Học thì cũng tự biết rằng sở Một thám, lùm kiêm minh nên biết sức của thám không khi nào trong một đêm đì lại một chỗ đỗ hại lòn.

Trong đêm 20 tháng ngày 21 Février có 4 người vào một sở đầu diễn, ở làng Cồ-Việt, cách lynch Hải dương đặc huy 10 kilomètres, Bọn tuần ở Cồ-Việt, di tuần, thấy bóng 4 người đó đang chạy trốn, bèn kéo lại. Không nghe trả lời, lại thấy chạy mao, thêm, Bọn tuần, Dân-dân theo, có một người tuần mang súng, liền dường lên bắn. Trong bốn người chạy trốn, hai người bị dận, 2 người chạy thoát.

Nghe tiếng nổ, người ta chạy đến đỡ thay hai người bị dận lên thi, thấy có một người có trong tay một khẩu súng lục và hai quả bom.

Các quan Thanh tra được tin dồn xép biêt được trong hai người bị dận đó có Nguyễn thái Học.

Còn người kia thì không chịu xưng tên, họ minh. Trong minh cũng có nhiều quả bom.

Bắt được mấy lá cờ

Vừa rồi một viên sĩ quan đi về nhà, ở phố Maréchal Joffre; sau đó nửa giờ, lại đi ra; vừa ra thì trông lên hàng rào ở vườn nhà minh có thấy cầm ba lá cờ cheo dỏ và vàng, xung quanh học dỏ. Ở cách đấy một đoạn, trước nhà một viên sĩ quan khác lại thấy có cầm ba lá cờ giống như thế nữa. Nhưng là cờ nay đã dem giao cho nhà binh rồi.

Bắt hai người hào mục ở Klê-nan

Sở Một-thám đã bắt viên Thủ quỹ và viên Phó Hương hội làng Đông Giang, huyện An-mộ, tỉnh Kiên-an, vì hai người này bị cáo là có dính vào đảng Cộng sản; năm người khác dính vào việc làm loạn cũng đã bị bắt rồi.

Tình hình Hai-phong

Mấy hôm nay ở thành phố Hai-phong vẫn được bình tĩnh như thường. Cứ lối đèn vào khoảng độ mười giờ thì các cửa hàng đều đóng cửa, các rap hát các nhà chop bóng lì khách đi xem, có rap phái tam định cuộc vui, ngoài đường phố thì vắng tanh vắng ngắt, không một ai qua lại. Hình cảnh rất là tịch mịch. Ở chợ thì thớt cao, đồ ăn đắt, vì gạo phán nhiều là chỗ ở Hải-duong và, may các người buôn bán ít kẻ dám dì lại, nên thực phẩm thành ra đắt đỏ. Nhưng gần đây, vì lũu binh vẫn yên dùn nên dân gian trong lác ban ngày đã làm như thường.

Một người trợ giáo bị bắt ở Vinh-yen

Tại Vinh-yen một người trợ giáo làm việc nhà nước tên là Nguyễn Văn Giản đã bị bắt, xét ra thì Giản là một người hét trọng trong sự lòi chức việc khởi loạn vừa rồi.

Theo các báo Tây Nam ngoài Bắc

Điểm đánh xiếc động-hịch Ngô-bié-Phu máy lắp áo-thác ở cửa phà Nhái, nay cũng rực rỡ tuyết bờ phia Tường.

Vương-lạc-Binh bị thich-khách

Vương-lạc-Binh là ủy viên của T-pá-Đi-Quốc-dân-dâng Ngày 8 Février Vương bị thich-khách tại Thucag-hi Nghe nói việc mưu-hại do Tường-châu.

Quân Truong-phat-Khuê lâng Lưỡng-dương

Quân-dội Việt, Qđ đánh phau rsi dâng ở mặt La-dip; Lưỡng-dương dâng truong-phat Khuê chien lỵ.

Biển động ở Long-Châu

(Tin ngày 12 Février)

Long-châu ở phía nam Quảng-Tây, cuối đường xe lửa từ Hanoi lên Lạng-Sơn qua Tàu.

Cách ba tuần nay, một chính phủ khinh-hướng và cộng sản chủ nghĩa thành lập ở đây; yếu nhân là Bù-Tác-Du, tướng lanh Quảng-Tây em Đô-Tác-Bach và thuộc về phái Cục-Tả Quốc-Dân-Dâng.

Gần đây, một chính phủ mới hoàn toàn theo chủ nghĩa Cộng-sản thành lập. May bay phiến-dông ở Thương-hải đến và một phần quân-dội Bù-chiem lấy Long-Châu đánh dâng Đô và đặt chế độ Xô-Viết.

Trong đêm 19 tháng 20, có phong trào bài ngoại Lanh-su quân Pháp bị đánh; viên phó lanh su Valere Cadet bị bắt giam Sau, Chính phủ Xô-Viết quyết nghị, dem ông về biển gởi Bác-ký; cho sáu mươi lính đi theo để bảo hộ, lính mệnh và tiêu-tri bộ-danh cướp. Ông Valere mai này đã đến nơi, di lung-hai ngày 20 tháng, cùng hai giáo cố-dao Anh, 2 người dân-ông và hai người dân-bà của.

PHẬP

Nội-các Xã-hội-Cấp-tiền

thành lập

Nội Các-miền đã thành lập, ông Chau-tempa nghị viễn-dâng xã-bồi Cấp-tiền làm thủ tướng Nội dung nhàu này.

Thủ tướng và bộ trưởng Nội-kinh: ông Chau-tempa (nghị viên, đảng Xã-hội Cấp-tiền) — Bộ-Trưởng Nội-kinh: ông Sieg (Nguyễn-lão nghị viên, đảng Cộng-hòa Tâ-phái)

Bộ-trưởng Ngoại-giao: ông Briand (Thủ-dân nghị viên, Cộng-Hoa Xã-hội) — Bộ-trưởng Tài-chinh: Charles Damont (Ng. L. Ngh. V. Cộng-Hòa Tâ-phái) — Sở-tu-đoan Palmade (Th. d. ngh. v. XX-Hội Cấp-tiền) — Bộ-trưởng Binh-chinh: René Bessard (Th. d. ngh. v. Xã-hội Cấp-tiền) — Hải-quân: Albert Sarrut (Ng. I. ngh. v. Cộng-Hòa Tâ-phái) — Bộ-chinh Jean Durand (Ng. I. ngh. v. Cộng-hòa Tâ-phái) — Thủ-trưởng Quốc-phát: Georges Bonnet (thủ-dân nghị viên, xã-bồi Cấp-tiền) — Nội-kinh: Queille (Th. d. ngh. v. xã-bồi Cấp-tiền) — Lao-dong: Loucheur (Th. d. ngh. v. Cấp-tiền là duc) — Công-hàng: Gallet (Nguyễn-lão nghị viên, công-hàng là phái) — Điện-báo: Julie Durand (Th. d. ngh. v. xã-bồi Cấp-tiền) — Hàng-hải thương: Danielou (nghị viên Thủ-dân, Cấp-tiền là duc).

Còn 11 thủ trưởng quan-vụ bộ, phần nhiều về đảng Xã-hội Cấp-tiền.

RẤT MỚI ! RẤT TIỀN !

Tiệm ăn tiệm ngô mới mở tại đường Paul-Bert gần cầu Gia-Hội, hiện là Cheong Shing 何成 (Xuong-thang), nay đã ăn Tàu và Annam rất tinh xảo, tiếp đãi rất vui lòng khách mà giá lại ba, đài làng. Khách phương xa muốn da ngoan Kinh-dò phong-cách chờ nên bỏ qua rất uông !

CHEONG-SHING

tại đường Paul-Bert gần cầu

GIA-HỘI

HUẾ

con kia cũng đã ăn xong miếng bánh mỳ rồi. Mụ kia bèn nói :

« Em muốn ăn một miếng nữa không ?

Mụ bèn cất ra một miếng bánh mỳ, và một tí bánh mìa vừa đưa cho con kia, vừa nói :

« Ăn đi, nhưng hãy ăn chậm rãi.

Thoi qua cũng đừng ăn với em; như thế thì em sẽ ăn chậm bớt. »

Trong khi con Bé-rin cùng mu-Ru-cô-ri đương ăn, thi con lừa kia đứng ngó.

Mụ kia đương ngâm ngâm con kia

liên rát ra mà mắng chửi mụ bẩn

bánh mỳ ở Xanh-dò-ni một cách rát tàn-lệ; mụ lại nói thêm :

« Em phải biết con mèo là mợ, con ăn-cướp; qua không khỉ nào

đưa bao giờ em hảy kẽ cái chuyện của

em cho qua nghe đã, đê cho cái

miếng bánh em vừa ăn nó liêu dàn

đi. »

Con Bé-rin bèn khởi sự kẽ chuyện

của nó, bắc đầu từ khi mẹ nó chết.

Kể đến cái tần-kịch Xanh-dò-ni, thi

mụ kia đương ngâm ngâm cái ông

điều rát ra mà mắng chửi mụ bẩn

bánh mỳ ở Xanh-dò-ni một cách

rát tàn-lệ; mụ lại nói thêm :

« Em phải biết con mèo là mợ, con ăn-cướp; qua không khỉ nào

đưa bao giờ em hảy kẽ cái chuyện của

em cho qua nghe đã, đê cho cái

miếng bánh em vừa ăn nó liêu dàn

đi. »

Con Bé-rin bèn kẽ chuyện

của nó, bắc đầu từ khi mẹ nó chết.

Kể đến cái tần-kịch Xanh-dò-ni, thi

mụ kia đương ngâm ngâm con kia

liên rát ra mà mắng chửi mụ bẩn

bánh mỳ ở Xanh-dò-ni một cách

<p

HUỲNH - THÚC - KHÁNG CÔNG - TY

(CHUYÊN TRÁCH TẬP-CỘ CÔNG-TY, VỐN 30.800\$00 HỘI SỞ TẠI HUẾ)

Đại-hội-công-thường-niên năm thứ ba, họp ngày 23 Février 1930

TỜ TRÌNH CỦA ÔNG QUÂN-LÝ

Thưa các ngài có đồng.

Ký Đại-hội-dồng thường-niên thứ ba này, các ngài lại cùng sẵn lòng đến nhầm đóng dù như hai lần trước. Tôi lại được cùng các ngài bày tỏ công việc Công-ty trong năm vừa qua, tôi rất lấy làm thán cảm. Vậy trước khi trình duyệt số sách xin có mấy lời bày tỏ mọi lề.

Về tình hình kinh-nghiệp Công-ty, các khoản thu, chi, xuất, nhập, đều đã có trong các số sách và các bản kiểm toán, xem thi đấu rõ, đây tôi chỉ xin kê những việc cần mà thôi:

1) Năm 1929 vừa qua, phong-triều dân-dân, hoan-cảm nhiều nỗi khó khăn, cái trả lực vô binh có ảnh hưởng đến việc lâm hành của tờ báo. Trong nhịp nhán tam khảng-hoảng, tờ báo phát-hành tuy có khit lảng, khit giãm, nhưng lấy số thông-kết chung niên mà so sánh với năm trước, thì cũng có hơn, bởi vậy ta cứ con đường chân chính và mục-dịch quang-minh mà kiên-nại, để chủ trù, thi sẽ có cơ hội kinh-hoang-trường-thêm được. Duy co kboản tiền báo, dốc giá cầu-thiều một số kha nhiều, (gần một vạn đồng bạc), ấy cũng là một điều đáng quan-tâm cho đường kinh-lệ của nhà báo.

2) Về việc in, thi năm vừa rồi, có phần tốn hơp. Thay-thuộc thi cả thay cũ và thay mới, gần năm chục người, lại mua thêm được chín mươi (1.200\$39), tài-liệu cũng đã bị dụng dồi dào. Vì vậy mà những đỗ dâ in, thành số cũng được nhiều hơn năm trước.

3) Tài-liệu là vật cốt yếu của nhà in, nên không dù bị dụng dồi dào, thi công việc nhà in phải trả ngay; ví dụ có một cao toa đặt năm bảy kiêu dâ in, mà thiếu một vài kiêu giấy thi đánh phải chịu mất mỗi kiêu (giấy mua bên tay, qua lại sớm muộn không thường, khi năm ba tháng, có khit chín mươi tháng). Bởi vậy năm vừa qua, ngoài số giấy in tờ báo, lại còn mua trả dụng nhiều kiêu giấy dâ in, nhô thê nên mục ăn-vụ năm 1929, mới kha hơn năm trước, mà số tài-liệu còn lại, cũng được dâ nhu dùng về công việc năm 1930.

4) Công-việc năm 1929, xem có phần kha hơn năm 1928, mà số tiền lưu-dòng lại chát hẹp, là vì công việc dâ thêm, thi kinh-phí phải trả. Vâ lại, vừa sâm thêm chát mới, vừa mua trả tài liệu v.v... mà người đọc báo với người mua hàng còn thiếu một số tiền cũng kha, thành thử số thâm-nhập tuy kha hơn năm trước, mà đường vận-dung phải chịu hẹp hòi. Khoản bạc thiếu người bán hàng so với số tiền lòn trong tâ và gởi nhà Banque, thi số tiền lưu-dòng của Công-ty, chưa đủ mà ứng phó. Bởi vậy, về sự vay, cầm-bảc-dông-ản như khoản bả-chính điều-lê ký Đại-hội-dồng ngày 15 Avril 1928 đã cho phép,

lần này tôi vẫn chưa thi-hành, mà cuối năm 1929 vừa rồi, tôi có gửi bảng giấy cho nhà Banque dặng làm công việc cho được chạy, từ nay về sau, thi nào cũng thi-hành dù quyết-nghị ấy, mới tiện việc vận-dung trong việc kinh-nghiệp.

5) Số bạc hàn những người có-dòng chưa gop dù, trừ lần này đã thừa được, chỉ còn thiếu lại 220\$00 mà thôi (là người di lâm áo xa cùng dâ chép, viết tho hỏi mà không trả lời) nếu thi-hành theo quyết-nghị của Đại-hội-dồng năm trước, thi e có phiền lụy cho kẻ què, vậy nên chúng tôi có thương-dùng cùng ông Quản-ly dem số 905\$70 và mục ny ôp năm 1928 đồng-lại cho vào số lòn.

6) Tờ báo và dâ in là kinh-nghiệp trọng-yếu của Công-ty. Năm vừa qua đây, tuy đường thời-gian khung hoảng mà tờ báo phát-hành cũng trôi hơn năm trước, như số báo mua có ký hạn năm 1928 là 322.265 tờ, mà năm 1929 thi được 336.331 tờ; thi bâ số báo mua có ký hạn năm 1929 trôi hơn năm 1928 là 14.066 tờ. Mục ăn-vụ thi số lòn về năm 1928 chỉ được 8.380\$06 mà năm 1929 thi được 10.309\$15; thi số lòn về mục ăn-vụ năm 1929 trôi hơn năm 1928 là 1.923\$09. Như hai mục đâ khit trên kia, thật là một sự dang-mừng cho đường kinh-nghiệp của Công-ty chúng ta.

7) Về tiền lòn năm 1927, 1928, và 1929 này, nếu nêu chia, thi xin Đại-hội-Dòng định cách thức và ký hạn để được tuân-cứ.

Sơ lược lòn bâ, xin Đại-hội-dòng xét rõ quyết-nghị.

Huế 23 Janvier 1930
Ký tên HUỲNH THÚC KHÁNG

TỜ TRÌNH CỦA HỘI-DỒNG KIÈM-SÁT

Thưa các ngài có đồng.

Ngày nay là ngày Đại-hội-dòng thường-niên năm thứ ba, chúng tôi được tiếp kiến các ngài đồng dù như mấy lần trước, chúng tôi rất là vui mừng; xin có lời chào mừng các ngài và xin chiếu theo khoản 26 trong điều-lê làm tờ trình khit công-việc trong năm 1929 cho các ngài rõ.

Chúng tôi xít các số sách thi số tài-sản, số công-nợ, số lòn và số lòn, so sánh đều được đúng cả, dâ có các: bảm-kết-toán và số kinh-niên-dâ khit các mục rõ ràng, xin các ngài cùa duyệt. Còn những việc cần thiết về đường kinh-nghiệp công-ty thi cũng dâ có khit tung khoản trong tờ trình ông Quản-ly. Nay chúng tôi chỉ xin khit đâi khit khoản cho dụng rõ ràng, và lòn bâ một đâ i khit như sau đây:

1) MỤC ĂN-CO, NĂM 1929 có mua thêm chát là 1.200\$39. Mục khit-dâ g. năm 1920 có mua sâm thêm là 130\$53. Vậy nên khit dâ năm 1929 về mục ān-co phải nhập số 1.200\$39 với số nguyên-gia là 15.030\$30 mà giảm thành 10%; về mục khit-dâ g. năm 1928 là 130\$53 với số giảm thành năm 1928 còn lại 1.062\$35, cũng với mục nà-dâ

chiếu theo số giảm thành năm 1928 còn lại là 7.412\$61 mà giảm thành như năm trước. Mục sâng-lập-phi thi số giảm thành năm 1928 còn lại là 590\$90, qua cuối năm 1929 giảm hết.

2) MỤC NƯ-ŪP. Trong bản khit toán năm 1928 là 1.153\$70, qua cuối năm 1929 đồng-lại là 995\$70, lại trong năm 1929 những bảm hàng thiếu chia dâng cho vào mục ny ôp là 2.036\$17, cộng là 3.032\$17, thật là nhiều quá; nếu khit luân vào số tài-sản, thi sâ g. có lòn trả ngai c. o đường kinh-nghiệp về sau. Vậy nên chúng tôi có thương-dùng cùng ông Quản-ly dem số 905\$70 và mục ny ôp năm 1928 đồng-lại cho vào số lòn.

3) Tờ báo và dâ in là kinh-nghiệp trọng-yếu của Công-ty. Năm vừa qua đây, tuy đường thời-gian khung hoảng mà tờ báo phát-hành cũng trôi hơn năm trước, như số báo mua có ký hạn năm 1928 là 322.265 tờ, mà năm 1929 thi được 336.331 tờ; thi bâ số báo mua có ký hạn năm 1929 trôi hơn năm 1928 là 14.066 tờ. Mục ăn-vụ thi số lòn về năm 1928 chỉ được 8.380\$06 mà năm 1929 thi được 10.309\$15; thi số lòn về mục ăn-vụ năm 1929 trôi hơn năm 1928 là 1.923\$09. Như hai mục đâ khit trên kia, thật là một sự dang-mừng cho đường kinh-nghiệp của Công-ty chúng ta.

4) Xét số sách thi số công-nợ trù với số tài-sản, số lòn trù với số lòn cũng đều đâ được 5.415\$90 ấy là số lòn gop năm 1929; nhưng chúng tôi xít theo tình-hình kinh-nghiệp của công-ty cần phải trich ra một số đâ phòng bất thường. Vậy nên chúng tôi có thương-dùng cùng ông Quản-ly, rât trong số 5.415\$90 ra 10% là 541\$59 làm tiền đâ phòng bất thường; còn lại là 4.874\$31 rồi sẽ chiếu theo khoản 39 trong điều-lê làm tờ trình khit công-việc trong năm 1929 cho các ngài rõ.

Chúng tôi xít các số sách thi số tài-sản, số công-nợ, số lòn và số lòn, so sánh đều được đúng cả, dâ có các: bảm-kết-toán và số kinh-niên-dâ khit các mục rõ ràng, xin các ngài cùa duyệt. Còn những việc cần thiết về đường kinh-nghiệp công-ty thi cũng dâ có khit tung khoản trong tờ trình ông Quản-ly. Nay chúng tôi chỉ xin khit đâi khit khoản cho dụng rõ ràng, và lòn bâ một đâ i khit như sau đây:

5) Số báo mua có ký hạn và số lòn về mục ăn-vụ năm 1929 đều có trôi hơn năm 1928, mà số tiền lòn là 1929 không bằng năm 1928 là vì những đâ này:

a) Công-việc dâ khit khoản truong-thêm, thi số tiền lương công-ban và Tông-phí cũng phải tăng thêm. Nên số lòn về các mục ấy năm 1929 phải trôi hơn năm 1928.

b) Mục ān-co, năm 1928 chỉ giảm thành 3%, năm 1929 thi chúng tôi xít lại mây in và chit báo mòn và phần nhiều quá, nên có thương-dùng cùng ông Quản-ly mà giảm thành 10%. Ấy là số giảm tâm về mục ān-co năm 1929 phải trôi hơn năm 1928.

c) Số lòn năm 1929 có thêm một mục ny ôp là 905\$70 và năm 1928 đồng-lai không trôi.

6) Mục tài-liệu về số hiện lòn năm 1928 là 5.832\$90 mà cuối năm 1929 thi được 16.101\$56, ấy là số hiện lòn về mục tài-liệu cuối năm 1929 về mục ān-co phải nhập số 1.200\$39 với số nguyên-gia là 15.030\$30 mà giảm thành 10%; về mục khit-dâ g. năm 1928 là 130\$53 với số giảm thành năm 1928 còn

công-nợ bảm hàng thiếu chia còn nhiều; vậy nên số lòn lòn năm 1927 và năm 1928 chúng tôi định đến ngày đầu năm 1931 sẽ bắt đầu chia cho các cđ-dòng, còn số tiền lòn năm 1929 đợi đến khit Đại-hội-dòng thường-niên sang năm sẽ dâjoh.

7) Chiếu theo tờ trình ông Quản-ly, số cđ-dòng còn thiếu lại là 220\$00 theo lòn quyết-nghị khit Đại-hội-dòng năm thứ hai giao-ta Công-chung-bản đầu-gia, thi công-phien lòn cho người thuê-quá-thết. Khoản ấy chúng tôi xin giao cho ông Quản-ly được quyền bán lòn; đầu lòn hay lòn, thi chiếu theo khoản thứ 9 trong điều-lê mà thi-hành.

8) Xít về tình-hình kinh-nghiệp công-ty năm 1930, cũng có thể khoach-truong thêm được mây xâ vâ sâ tài-sản, tiền-lưu-dòng không được dâi dào. Vậy lòn nào có cần thiết thi Ông Quản-ly được quyền vay và cầm-linh-sản, song không được quá số một vạn đồng, theo khoản bâ chinh trong điều-lê khit Đại-hội-dòng ngày 15 Avril năm 1928.

Nhưng khoản chúng tôi khit trên đây, đều xít được rõ ràng, và lại theo sự-dinh-nghiệp của công-ly trong năm 1929 mà trù-nghỉ, xin Đại-hội-dòng cùa duyệt và quyết-nghị khit nà cho ông Quản-ly tuân-hanh.

khit-tranh

Huế, le 10 Février 1930
Trần-kiêm-Trinh
Hoàng-đức-Trạch
Hồ-câm-Vinh
Phạm-dâng-Ngô-iy

TỔNG-KẾ NIÊN-BIỂU

TÀI-SẢN NĂM 1929

	Tinh-sản
Ấn-cu	13.864\$19
Nhà-dâ	7.041,98
Khit-dung	961,51
Dâng-sản	21.867\$68
Người-doc-bao	6.911\$36
Quảng-cáo	77,05
Bao-lanh-bán	750,62
Người-mua-hàng	1.249,21
Tài-liệu	16.101,56
Ny-ôp	2.036,47
Cđ-dòng	220,00
Duy-chi	237,55
Bao	247,27
Ăn-vụ	631,22
Sach-dâ-ly	180,42
Bac-hien	28.643\$23
Tủ-bắc	861\$69
B.I.C.	2.154,07
B.F.Chse	676,54
	3.695\$30
	54.200,21

CÔNG-NỢ

Nhà-bán-hàng	6.907\$07
Người-doc-bao	2.045,71
Quảng-cáo	195,69
Người-gói-sách	222,22
Trú-séc	254,29
B.I.C.Tourane	1.193,54
Vốn	30.800,00
Lòn 1927	1.017,11
Lòn 1928	4.335,36
Cđ-dòng	619,11
Phòng-bí	619,11
Dự-phòng	1.610,11
Hoa-bđong 20%	974,86
Lòn-ròng 1929	3.412,03
	54.200,21

Huế, le 9 Février 1930
Le Directeur - Gérant

Huế, le 9 Février 1930
Le Conseil de Surveillance

TỔN - LỊCH

du fer Janvier au 31 Decembre 1929

TỔN

Tiền-lương	5.553\$05
Công-ban	5.428,70
Lòng-phí	2.104,39
Tu-bâ	164,49
Khit-dung	240,37
Án-cu	1.623,98
Nhà-dâ	370,63
Ny-ôp	995,70
Sáng-lập-phí	500,90

Lời-góp	
Dự-phòng 10%	541\$59
Công-tich 5%	243,71
Phòng-bí 5%	243,71
Hoa-bđong 20%	974,86
Lòn-ròng	3.412,03

5.415,90	22.488,11
Bao	11.940\$88
Ăn-vụ	10.309,15

